สัมผัสไอหมอก
อ้อมกอดอารี วิถีชุมชน
บ้านนาต้นจั่น
จังหวัดสุโขทัย

หลงรักประเทศไทย
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

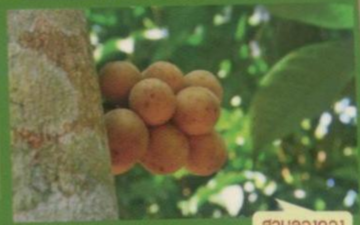
ตาวงษ์

ป้าเสงี่ยม

ป้าเครื่อง

สวนลองกอง

"บ้านนาต้นจั่น" หมู่บ้านที่เป็นธรรมชาติทั้งผู้คนและสิ่งแวดล้อม ตลอดทางเข้าสู่หมู่บ้าน เป็นท้องนา สวนผลไม้ ไร่ข้าวโพด เปลี่ยนบรรยากาศความแออัดของเมืองไปได้มากโข สัมผัสธรรมชาติบนพื้นที่ราบยามบ่าย เก็บสัมภาระเข้าโฮมเสตย์ไว้ก่อน อาบน้ำ เตรียมตัวจัดแบ่งสัมภาระใส่กระเป๋าเล็ก เฉพาะสิ่งที่จำเป็น อาทิ ไฟฉาย ยากันยุง ผ้าพันคอ หมวก แปรงสีฟัน น้ำดื่มขวดเล็ก ยาประจำตัว ทิชชู่ เพื่อไปกางเต็นท์นอนบนเขา มุ่งหน้าสู่ตีนเขาด้วยรถกระบะเพื่อไปให้ทันพระอาทิตย์ตกเหนือหมู่บ้านและเตรียมกระเพาะไปอิ่มกับอาหารค่ำตามวิถี "บ้านนาต้นจั่น" กันบนยอดเขา

มัคคุเทศก์น้อย

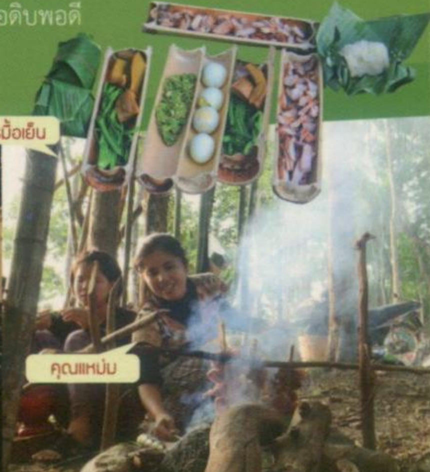

เขานี้เป็นป่าชุมชนที่คนบ้านนาต้นจั่นร่วมกันดูแล มีทางแยกขึ้นเขา 2 ทาง แยกขวามุ่งหน้าไปสู่ "น้ำตกสาวสองพันปีวารีศักดิ์สิทธิ์" ที่ตั้ง "หินกึ่งกี๊" หินศักดิ์สิทธิ์ที่มีลักษณะเหมือนคนกำลังโก่งโค้งเอาบั้นท้ายออกมาแล้วมีน้ำไหลผ่าน เล่ากันว่ามีคนเคยขึ้นมาทำรุ่มร่ามกับหินกึ่งกี๊ เกิดอาการหมดสติต้องส่งโรงพยาบาล แต่หาสาเหตุไม่พบจึงขึ้นมาขอขมาจึงหายเป็นปกติ ความเชื่อที่อยู่คู่ความศรัทธาไม่เชื่ออย่าลบหลู่ ส่วน "จุดชมวิวห้วยต้นไฮ" ต้องขึ้นเขาทางด้านแยกซ้าย จากตีนเขาเดินตามมัคคุเทศก์น้อย ๆ เยาวชนของหมู่บ้านสู่เส้นทางเก็บผลไม้แต่เดิม เลาะแนวสวนผลไม้บนเชิงเขา เดินช้า ๆ หายใจเข้าลึก ๆ แวะพักแอบเด็ดกินลองกองข้างทางเพิ่มน้ำตาลให้กับร่างกายนิดหน่อย กว่าจะขึ้นไปถึงยอดเขาเล่นเอาเหงื่อเปียกเต็มหลังแต่พอไปถึงอารมณ์เหน็ดเหนื่อยจะหายเป็นปลิดทิ้ง

จุดชมวิวแห่งนี้เกิดจากแนวคิดของคนในชุมชนที่ต้องการให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสบรรยากาศป่าเขาที่คนบ้านนาต้นจั่นรักษาไว้ ได้พบความลับของธรรมชาติบนห้วยต้นไฮ ได้นอนกลางดิน กินใต้หลังคาฟ้า ได้เห็นมุมหนึ่งของบ้านนาต้นจั่น ท่ามกลางหมู่ดาว และไอหมอก จุดนี้เป็นจุดที่ป้าเสี่ยมเคยเดินเท้าขึ้นมาเก็บเห็ดเพลินจนหลงทิศหลงทาง และเมื่อลงเขาไปก็ได้เล่าให้ลูกหลานฟัง จึงได้เกิดการสำรวจร่วมกัน และปรับปรุงสถานที่กลายเป็นจุดชมวิวแห่งนี้

บนยอดเขา คุณแหม่ม (ลูกสาวป้าเสี่ยม) ง่วนอยู่ตรงโคนกอไผ่ เตรียมก่อไฟ ปิ้งหมู ปิ้งพริก กลิ่นฉุย ๆ ลอยมา ขวามือเป็นลานกางเต็นท์ และจุดชมวิวยกพื้นปูด้วยปล้องไผ่ปล้องโต เลยออกไปเป็นฟ้ากว้าง ไอหมอกระเรี่ยอยู่เหนือหมู่บ้าน เห็นหลังคาบ้านคนอยู่ลิบ ๆ แสงไฟเลือน ๆ เพราะเวลาที่ขึ้นมาถึงของเราเริ่มโพล้เพล้ แสงตะวันกำลังจะค่อย ๆ ลาลับหาย เก็บสัมภาระเข้าเต็นท์เสร็จ ก็ได้ดื่มด่ำบรรยากาศอิ่มตากับพระอาทิตย์ดวงโต ที่เริ่มเลื่อนไหลลาลับสายตาเหนือไอหมอกพอดิบพอดี

อาหารมื้อเย็น

คุณแหม่ม

ค่ำแล้วฟ้ามืดมีดวงดาวขึ้นประปราย เมนูอาหารค่ำของเราคืนนี้ มีหมูสันในย่างไฟอ่อน น้ำพริกหนุ่ม ฟักทองนึ่ง ผักนึ่งนานาชนิด ไข่ต้ม พร้อมข้าวนึ่งในห่อใบตอง ทุกเมนูบรรจุมาในปล้องไม้ไผ่ผ่าครึ่งซีก พร้อมแล้วล้อมวงกันก็จ้วงจิ้มไม่ต้องใช้ช้อน ใช้มือเลยอร่อยที่สุด หมูเนื้อนุ่ม ที่เพียงแค่หมักเกลือไว้แล้วนำมาย่างไฟอ่อน ๆ แค่นี้ก็หวานอร่อย ดื่มน้ำจากกระบอกไม้ไผ่ แก้วส่วนตัวที่ไม่ซ้ำใคร หอมกลิ่นไผ่อ่อน ๆ กินเสร็จก็นอนนับดาว คุยกันเพลิน ๆ ก่อนนอนคืนนี้

เช้าวันต่อมาแก้วกระบอกไม้ไผ่ใบเดิมกลับมาทำหน้าที่ของมันอีกครั้งเพื่อรับกาแฟยามเช้า จิบระหว่างรอพระอาทิตย์ขึ้น ฟ้ามีแสงเรืองรางเห็นไอหมอกสอดสลับกับยอดเขาในหุบลึกลงไป กระทั่งพระอาทิตย์ค่อย ๆ เผยขอบวงโค้งโผล่พ้นยอดเขาเหนือไอหมอก สักพักฟ้าก็สว่างเต็มสายตา เป็นกาแฟยามเช้าที่สุดชิคไปเลย เต็มตากับภาพสวยเบื้องหน้า ทั้งฟ้า ทั้งหมอก ตอนนี้ก็ขอเป็นเวลาอาหารเช้ารับอรุณกันดีกว่า เช้านี้มีทั้งปลาช่อนนาตัวน้อยหมักเกลือปิ้ง ทานคู่กับข้าวนึ่งจิ้มแจ่ว พร้อมด้วยไข่เจียว แป๊ปเดียวหมด ไม่น่าเชื่อว่าจะอร่อยจนลืมไม่ลงจริงๆ

ป้าเสงี่ยม กลับมาจากเก็บเห็ดเมื่อเราอิ่มมื้อเช้า มานั่งเล่าความเป็นมาของโฮมเสตย์ทั้งสนุกเรียกเสียงหัวเราะจากเราทุกคน ทั้งล้มลุกคลุกคลาน เสียน้ำตาก็หลายหน จนในที่สุดจากปี 34 มาถึงวันนี้ทุก ๆ คนได้ตระหนักถึงคุณค่าของ “สิ่งที่เรามี สิ่งที่เราเป็น” ร่วมกันสร้างสัมพันธ์ สร้างชุมชนได้อย่างแข็งแกร่ง ส่วนหนึ่งของความสำเร็จป้าเสงี่ยมบอกว่า เป็นเพราะปณิธานสูงสุดคือ “ตามรอยพ่อหลวง ท่านเป็นกำลังให้สู้ เป็นแรงบันดาลใจให้เราทำ เพื่อลูกหลานเพื่อชุมชน ดังนั้นกำไรชีวิตของตนคืออยากให้ลูกหลานกลับบ้าน” วันนี้ ทั้งลูก ทั้งหลาน ของหลายครอบครัวได้กลับมาสร้างภาพฝันให้กลายเป็นจริง ความอบอุ่นของคนทุกช่วงวัยได้กลับมาอีกครั้ง แค่นี้ก็มีความสุขแล้ว

หลังเดินทางลงจากเขาเมื่อสาย นั่งจิบกาแฟสด ที่ร้านนาต้นจั่นกาแฟสด หน้าโฮมสเตย์บ้านป้าเสงี่ยม ร้านเดียวในชุมชนแห่งนี้ ก่อนออกไปพบปะกับพี่ป้าน้าอาในชุมชนกัน (จะขับรถไปหรือเช่าจักรยานปั่นกันไปก็ได้) เริ่มกันที่ “ข้าวเปิ๊ป” หรือ “ก๋วยเตี๋ยวพระร่วง” อาหารพื้นบ้าน ที่ “ร้านป้าเครื่อง” คำว่า “เปิ๊ป” นั้นหมายถึงการพับไปพับมาของแป้งที่นึ่งให้สุก แป้งที่นำมานึ่งต้องผ่านการแช่น้ำมาแล้ว 4 วัน รอจนข้าวยุ่ยก่อนจะกรองออกมาเป็นแป้ง นึ่งให้สุกแล้วใส่ผัก จับพับ จัดลงชาม ไปทับหน้าด้วยไข่ และหมูแดง ราดด้วยน้ำซุป ชามละ 20 บาท แทบไม่ต้องปรุงก็อร่อยเลิศ ป้าเครื่องทำให้ทานกันทีละชามอย่างใจเย็น มาถึงที่แล้วสั่งทุกเมนูเลย “ก๋วยเตี๋ยวแบ” หน้าตาเหมือนผัดไท เสิร์ฟบนใบตอง พร้อมมะนาว 1 เสี้ยว บีบให้ทั่วก่อนคลุกเคล้ารสออกหวานเปรี้ยว เส้นนุ่มหนึบหนับอร่อย “หมี่พัน” หอมกลิ่นงาสอดไส้ด้วยเส้นหมี่เหนียวหนึบก็อร่อยไปอีกแบบ ร้านป้าเครื่อง ยังเป็นเสมือนซุปเปอร์มาร์เก็ตหมู่บ้าน ชาวบ้านจะนำของจากสวน อาทิ กะหล่ำปลี ฟักทอง กล้วย มะนาว ข้าวโพดต้ม และผักพื้นบ้านอื่น ๆ มาวางขายในราคาถูกมากจนคุณต้องตะลึง และปลอดสารพิษด้วย ขนมพื้นบ้านอีกชนิดที่อร่อยไม่แพ้กันนั่นคือ “ข้าวเม่าตบปาก” ข้าวเม่าคั่วผสมกับน้ำตาลอ้อย มีเนื้อมะพร้าวเป็นแว่น ๆ มาผสมรวมกัน รสไม่หวานมาก ไม่แข็งกระด้าง ละมุนลิ้น ทานหมดไม่รู้ตัว ถุงละ 10 บาทเอง

อิ่มแล้วไปหา “ตาวงษ์” ผู้เฒ่าวัย 84 ผู้มีใบหน้าเปื้อนยิ้มตลอดเวลา ไปพูดคุย ชมวิธีทำ และเลือกซื้อตุ๊กตาบาร์โหน อันเกิดจากแรงบันดาลใจที่ได้เห็นคนออกกำลังกายด้วยการโหนบาร์แล้วนำมาประยุกต์ให้กลายเป็นอุปกรณ์สำหรับผู้สูงอายุออกกำลังกายมือป้องกันเส้นยึด ซึ่งทุกวันนี้คุณตาได้ส่งต่อความรู้ให้กับลูกชาย เป็นผู้ผลิตแทน ด้วยวัยที่ชราแล้วแต่ก็ยังคงช่วยทำแม้จะทำได้เพียงวันละหนึ่งตัว กับราคาเพียง 100 บาท เท่านั้น ใต้ถุนบ้านลึกเข้าไปลูกสาวอีกคนของลุงกำลังทอผ้าเพื่อส่งต่อไปยังศูนย์ฯ ของชุมชน สร้างรายได้อีกทางหนึ่ง นี่เป็นวิถีที่เป็นอยู่อย่างง่ายดายของชุมชนที่นี่ มีรอยยิ้ม มีความสุขกับการดูแลกันและกันในครอบครัวที่อบอุ่น

เลือกซื้อตุ๊กตาบาร์โหนร่ำลาคุณตาเรียบร้อย ไปดูผ้าหมักโคลนกัน ผ้าทอทุกผืนจากหลายครัวเรือนจะถูกนำมาหมักโคลนทิ้งไว้ 1 คืน ซักให้สะอาด นำมาย้อมสีธรรมชาติในกระทะ ด้วยสีจากพืชในท้องถิ่น เช่น ฝาง เปลือกมังคุด แกนขนุน สีที่ย้อมแต่ละครั้งจะแตกต่างกันไปตามธรรมชาติ ทำให้แต่ละผืนมีสีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะไม่เหมือนกัน จากนั้นจึงนำไปซักให้สะอาดรีดให้เรียบก่อนจะนำมาตัดเย็บ อาทิ ผ้านุ่ง ผ้าพันคอ เสื้อกั๊กสุดเก๋ที่แปลงเป็นผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ได้ โดยไอเดียการออกแบบมาจากคุณแหม่มนั่นเอง และมี คุณป้าชิ้ม เป็นผู้ลอกลายการตัดเย็บเพิ่มดีไซน์ อีกคุณลักษณะที่โดดเด่นของผ้าหมักโคลนคือ หากสวมใส่ช่วงหน้าร้อนจะรู้สึกเย็นผิวสบาย ๆ หากเป็นช่วงอากาศเย็นจะรู้สึกอบอุ่น สุดยอดผลิตภัณฑ์จริง ๆ

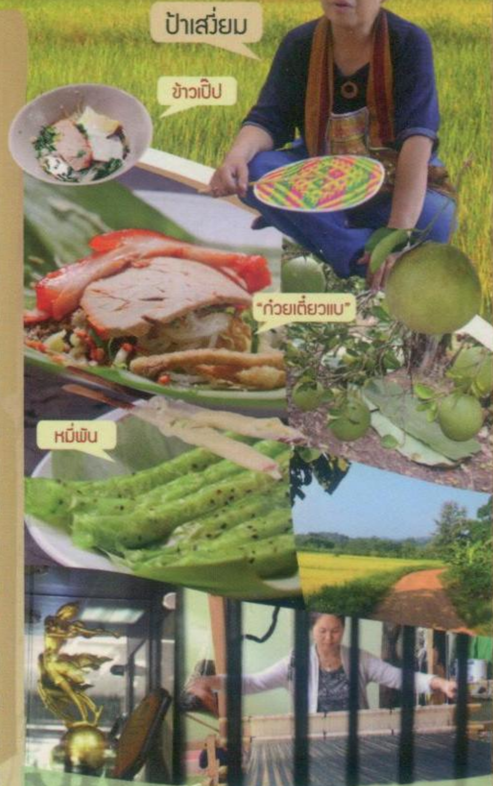
ถ้ามีเวลาพักค้างโฮมสเตย์อีกสักคืนก็จะมีโอกาสร่วมพิธีบายศรีสู่ขวัญตามประเพณี กินขันโตก และร้องรำทำเพลงกับ เหล่าคุณยาย (อายุรวมกันก็กว่าพันปี) เรียกว่าไม่หมดแรง ไม่เลิกรา ตื่นเช้ามานุ่งซิ่นผ้าไทยใส่บาตร ก่อนจะออกปั่นจักรยานท่องเที่ยวไปชมสวนผลไม้ตามฤดูกาล เช่น ลองกอง ลางสาด มะไฟ ลำไย ส้มโอ ที่มีอยู่หลายครัวเรือน ไปชมแล้วเก็บผลไม้สด ๆ กินจากสวน ยิ่งอร่อยล้ำเลิศ บางทีอาจจะมีโอกาสได้จับปลาในท้องร่อง ทำนา ทำสวน เรียนรู้การทอผ้ากับชาวบ้าน หรือจะไปเลือกซื้อผลิตภัณฑ์จากรากไม้ที่พ่อบ้านใช้เวลายามว่าง นำรากไม้ ขอนไม้มาประดิษฐ์เป็นเฟอร์นิเจอร์ของแต่งบ้านก็ได้

เพียงชั่วข้ามคืนเราจะได้รับรู้ถึงวิถีที่พอเพียงที่มีอยู่จริงดังที่ป้าเสงี่ยมกล่าวไว้ว่า “กลับมาบ้านเต๊อะ ถ้าทำให้เหมือนที่ทำให้เขา เราอยู่ได้ อยู่อย่างพอเพียง สบายดี อยู่อย่างอบอุ่น มีหยังก็แบ่งปันกัน มันมีความสุข” นี่คือ สุขแท้ที่แน่นอนและยั่งยืน

วิถีชนบท ชีวิตที่เรียบง่าย ไร้การปรุงแต่ง
เป็นเสน่ห์ที่ดึงดูดให้มาสัมผัส ความโอบอ้อมอารี
ไมตรีที่มีให้ทุกคนจากทุกหลังคาเรือนใน "บ้านนาต้นจั่น"
หมู่บ้านเล็ก ๆ ในตำบลบ้านตึก
อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

บ้านนาต้นจั่น

จากตัวเมืองศรีสัชนาลัย มุ่งหน้าสู่ "บ้านนาต้นจั่น" เมื่อห่างไกลตัวเมืองไปทุกที สุดท้ายก็หลุดพ้นความจอแจ ลัดเลาะไปตามถนนผ่านท้องนา ที่ออกรวงอยู่เรียงราย เห็นภูเขาอยู่เคียงข้าง กลิ่นอากาศบริสุทธิ์ จากท้องนา โชยมาสยบความวุ่นวาย ในใจคนเมืองไปชั่วขณะ นาน ๆ จะมีรถมอเตอร์ไซด์วิ่งผ่าน กระบะวิ่งสวน เป็นครั้งคราว มุ่งหน้าไปสู่จุดศูนย์กลางชุมชนคือโรงเรียนบ้านนาต้นจั่น เป็นอันดับแรกเพื่อไปพบ "ป้าเสงี่ยม แสวงลาภ" ผู้บุกเบิก ปลุกศรัทธาในตนเองของชาวชุมชนบ้านนาต้นจั่นให้มีความเข้มแข็งริเริ่มเป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อการทอผ้า จากวิถีดั้งเดิมของชาวเหนือ ที่สืบทอดต่อกันมา ณ บ้านนาต้นจั่นแห่งนี้ เพิ่มมูลค่าด้วยภูมิปัญญาการหมักโคลน อันเกิดจากการสังเกตว่าชาวบ้านเมื่อไปทำนาผ้านุ่งที่คลุกกับโคลนยามทำนา เมื่อนำไปซักกลับให้ความนุ่มนวลลื่นผิว จึงมาประยุกต์กับผ้าฝ้ายที่ทอใช้เองเกิดเป็น "ผ้าหมักโคลน" ที่มีเอกลักษณ์ทั้งลวดลาย การผลิตที่ผสมสีจากธรรมชาติ ปราศจากเคมี กลายเป็นสินค้าประจำหมู่บ้าน และเป็นสินค้าโอทอปติดอันดับของจังหวัด นอกจากผ้าหมักโคลน คนนาต้นจั่น ยังมีหลายสิ่งอย่างที่สร้างความแปลกแตกต่าง นั่นคือ อาหาร "ข้าวเปิ๊ป" "ก๋วยเตี๋ยวแบ" "หมี่พัน" อาหารประจำถิ่นที่ทำให้นักท่องเที่ยวต้องเดินทางมากินกันให้ถึงที่ หรือจะเป็น "ตุ๊กตาบาร์โหน ตาวงษ์" สร้างความทึ่งให้กับหลาย ๆ คนมาแล้ว ประกอบกับพื้นที่โดยรอบหมู่บ้าน สะอาดสะอ้าน เป็นระเบียบ รายล้อมด้วยท้องนา และสวนผลไม้ เป็นเส้นทางที่น่าพิศมัยสำหรับนักปั่นจักรยาน มาพักผ่อนปั่นจักรยานชื่นชมธรรมชาติไปรอบ ๆ หมู่บ้าน นี่คือความเรียบ ง่าย สุข สงบ อย่างที่นักท่องเที่ยวต้องการ สำคัญเหนืออื่นใด คือ "ความใจดี ใจเย็น เป็นมิตร" การสืบทอดอุปนิสัย ความอารี ประเพณี วัฒนธรรม ส่งต่อมายังเยาวชนรุ่นหลัง สร้างความประทับใจได้อย่างไม่รู้ลืม

จากการดำเนินชีวิต วิถีเกษตรกรทำนา ทำสวนผลไม้ ความเรียบง่ายที่ไม่วุ่นวายซับซ้อน มีเอกลักษณ์ค่านิยมและประเพณีที่ยังคงสืบทอดต่อกันมา กลายเป็นความภาคภูมิใจในตัวตนของคนบ้านนาต้นจั่น ทำให้นักท่องเที่ยวประทับใจ มาซ้ำได้หลายต่อหลายครั้ง กลายเป็นที่มาของรางวัลอันเกิดจากความสมัครสมานสามัคคี ความเข้มแข็งของทุกคนในชุมชน เมื่อปี 2555 ได้รับรางวัล PATA Gold Award ประเภท Heritage and Culture และ ในปี 2556 ได้รับรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย (Tourism Awards) ระดับยอดเยี่ยม ประเภท องค์กรสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ลองเปลี่ยนวิถีใหม่ หันมาใส่ใจความเรียบง่าย แล้วคุณจะหลงรักประเทศไทย ขึ้นอีกเยอะ

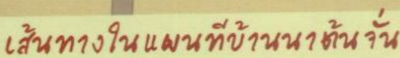

facebook/tatsukhothaifanpage

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานสุโขทัย
(พื้นที่รับผิดชอบ จ.สุโขทัย-จ.กำแพงเพชร)
โทรศัพท์ : 055 616228-9 E-mail : tatsukho@tat.or.th
www.facebook.com/tatsukhothaifanpage

สุโขทัย
จ.แพร่
101
แยกทุ่งพล้อ
วัดดอยรัตนมณี
โรงเรียนบ้านทุ่งพล้อ
พิพิธภัณฑ์ผ้าทองคำ ร้านลุงสาธร
อ.ลับแล จ.อุตรดิตถ์
5.สวนผลไม้ป้าเหรียม
6.ข้าวเปิ๊บยายเครื่อง
จุดชมวิวห้วยต้นไฮ
4.ทุ่งนา
วัดม่อนแก้ว
สะพานเมืองตังค์
โรงเรียนบ้านนาต้นจั่น
3.บ้านตาวาง (ตุ๊กตาบาโหน)
วัดนาต้นจั่น
1.ศูนย์เรียนรู้ฯ บ้านนาต้นจั่น (ผ้าหมักโคลน)
อนุสาวรีย์เจ้าหมื่นดัง
สะพานห้วยแม่ราก
2.หอผ้า

***เส้นทางที่ 1** เริ่มปั่นจักรยานจากศูนย์เรียนรู้ฯไปยังจุดชมวิวห้วยต้นไฮ ใช้เวลาเดินทาง 2 ชม. ออกจากหมู่บ้านข้ามสะพานห้วยแม่ราก ปั่นขึ้นเนิน-ลงเนิน ชมวิวข้างทางผ่านท้องทุ่ง ชมสวน เส้นทางจะโค้งไปมารอบเขาลูกที่จะต้องปีนขึ้นไป จอดรถจักรยานไว้ตีนเขาแล้วเดินเท้าขึ้นเขา ใช้เวลา 45นาที ถึงยังจุดชมวิวห้วยต้นไฮ เพื่อชมพระอาทิตย์ตก

***เส้นทางที่ 2** ใช้เวลาเดินทาง 2-3 ชม. โดยเริ่มต้นจากศูนย์เรียนรู้ฯ ปั่นจักรยานรอบหมู่บ้าน และผ่านทุ่งนาไปยังสวนผลไม้ป้าเหรียม และปั่นกลับมาทานข้าวเปิ๊บ จบด้วย Shopping ผ้าหมักโคลนที่ศูนย์เรียนรู้ฯ

*** กิจกรรมดี ๆ กับคู่มือเส้นทางท่องเที่ยวบ้านนาต้นจั่น หากใครถ่ายรูปตัวเอง กับชุมชน แล้วนำมา Post บน facebook : tatsukhothaifanpage การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานสุโขทัย มีของที่ระลึกแจกให้ (ตั้งแต่บัดนี้จนถึงมีนาคม 2558)